

Skyddad natur

2014

MI0603

I denna beskrivning redovisas först allmänna uppgifter om undersökningen samt dess syfte och historik. Därefter redovisas undersökningens innehåll och tillförlitlighet samt hur den genomförs och hur man kan ta del av resultaten. Genom att klicka på en rubrik i innehållsförteckningen kommer man direkt till aktuellt avsnitt.

Innehållsförteckning

A	Allmänna uppgifter	2
A.1	Ämnesområde	2
A.2	Statistikområde.....	2
A.3	SOS-klassificering.....	2
A.4	Statistikansvarig.....	2
A.5	Statistikproducent.....	2
A.6	Uppgiftsskyldighet.....	3
A.7	Sekretess och regler för behandling av personuppgifter	3
A.8	Gallringsföreskrifter	3
A.9	EU-reglering	3
A.10	Syfte och historik.....	3
A.11	Statistikanvändning.....	3
A.12	Uppläggning och genomförande.....	4
A.13	Internationell rapportering	4
A.14	Planerade förändringar i kommande undersökningar	4
B	Kvalitetsdeklaration.....	4
B.0	Inledning	4
B.1	Innehåll	4
1.1	Statistiska målstorheter	4
1.1.1	Objekt och population	5
1.1.2	Variabler.....	5
1.1.3	Statistiska mått	5
1.1.4	Redovisningsgrupper.....	5
1.1.5	Referenstider	5
1.2.	Fullständighet.....	5
B.2	Tillförlitlighet.....	6
2.1	Tillförlitlighet totalt.....	6
2.2	Osäkerhetskällor.....	6
2.2.1	Urval.....	7
2.2.2	Ramtäckning	7
2.2.3	Mätning	7
2.2.4	Svarsbortfall	7
2.2.5	Bearbetning	7
2.2.6	Modellantaganden	9
2.3	Redovisning av osäkerhetsmått.....	9
B.3	Aktualitet	9

3.1	Frekvens	9
3.2	Framställningstid.....	9
3.3	Punktlighet	9
B.4	Jämförbarhet och sammanvändbarhet.....	9
4.1	Jämförbarhet över tiden.....	9
4.2	Jämförbarhet mellan grupper	9
4.3	Sammanvändbarhet med annan statistik	9
B.5	Tillgänglighet och förståelighet	11
5.1	Spridningsformer.....	11
5.2	Presentation	11
5.3	Dokumentation	11
5.4	Tillgång till primärmaterial	11
5.5	Upplysningstjänster.....	11

A Allmänna uppgifter

A.1 Ämnesområde

Ämnesområde: Miljö

A.2 Statistikområde

Statistikområde: Markanvändning

A.3 SOS-klassificering

Tillhör (SOS) Ja

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100).

A.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation: Naturvårdsverket och SCB

Postadress: Se nedan

Besöksadress:

Kontaktperson:

Telefon:

Telefax:

E-post:

A.5 Statistikproducent

Myndighet/organisation: Naturvårdsverket och SCB

Postadress Naturvårdsverket Naturvårdsverket

106 48 Stockholm

Besöksadress: Valhallavägen 195, Stockholm

Postadress SCB SCB, Box 24300, 104 51 Stockholm

Besöksadress: Karlavägen 100, Stockholm

Kontaktperson Naturvårdsver- Olle Höjer

ket

Telefon: 010-698 15 00
E-post: fornamn.efternamn@naturvardsverket.se
Kontaktperson SCB Karin Hedeklint
Telefon: 08-506 945 14
Telefax 08-506 943 48
E-post: fornamn.efternamn@scb.se,
mark.vatten.gis@scb.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger inte enligt lagen om den officiella statistiken (SFS 2001: 99).

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

A.8 Gallringsföreskrifter

Ej aktuellt.

A.9 EU-reglering

Ingen EU-reglering.

A.10 Syfte och historik

Syftet med statistiken är att ge en översikt av skyddade områden i Sverige. Statistiken tas fram i samarbete mellan Naturvårdsverket och SCB. Publicering har skett i ett årligt statistiskt meddelande sedan början av 1990-talet. Huvudkälla för statistiken är Naturvårdsverkets centrala datorbaserade register över skyddade områden.

Sedan 2007 avgränsas statistiken primärt till de skyddsformer som ger ett skydd i enlighet med sjunde kapitlet miljöbalken och förordningen om områdesskydd. Riksintressen enligt miljöbalkens tredje kapitel samt naturvårdsavtal enligt jordabalken har därmed exkluderats.

A.11 Statistikanvändning

Naturvårdsverket använder statistiken för att följa utvecklingen vad gäller de skyddade områdena. Övriga användare är miljödepartementet, länsstyrelser och kommuner. Statistiken efterfrågas också internationellt, bl.a. av Eurostat, som underlag till internationella databaser med markanvändnings- och naturresursstatistik.

A.12 Uppläggnings och genomförande

Registret bearbetas av SCB. Statistiska uppgifter om antal och areal tas fram för varje typ av skyddat område. För vissa typer av områden framtas ytterligare uppgifter, bl.a. om naturtyper och förvaltare. Till hjälp används digitala gränser. Även en internationell jämförelse görs.

A.13 Internationell rapportering

Statistiken rapporteras till Eurostat som underlag till internationella databaser.

A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Inga planerade förändringar.

B Kvalitetsdeklaration

SCB deklarerar kvaliteten i sina undersökningar enligt ett kvalitetsbegrepp som består av fem huvudkomponenter:

- (1) **Innehåll**, som framför allt gäller statistikens målstorheter.
- (2) **Tillförlitlighet**, som avser osäkerhetskällor och hur dessa påverkar statistiken.
- (3) **Aktualitet**, som omfattar tidsaspekter som spelar roll för hur väl statistiken beskriver nuläget.
- (4) **Jämförbarhet och sammanvändbarhet**, som avser möjligheter till jämförelser, över tiden och mellan grupper, samt till att använda statistiken tillsammans med annan statistik.
- (5) **Tillgänglighet och förståelighet**, som avser statistikens fysiska tillgänglighet och dess förståelighet.

B.0 Inledning

Statistiken avser att redovisa fakta om skyddade områden, bl.a. avseende deras antal och areal. Statistiken avser att visa samtliga objekt inom de typer av skyddade områden som redovisas. Föreliggande kvalitetsdeklaration gäller statistiken med referenstidpunkt 2014-12-31.

B.1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

- Statistiken avser att belysa följande målstorheter/parametrar:
- Antal skyddade områden/fridlysta arter/skyddade älvar
- Skyddad totalareal, landareal och vattenareal
- Andel skyddad areal av totalareal
- Naturtyper i skyddade områden
- Antal boende inom skyddat område (nationalstadsparken)
- Andel befolkning inom zoner runt skyddad natur
- Kostnader
- Antal brottsmisstankar avseende brottskod 8015
- Tema i 2014 års statistiska meddelande: Skydd av skog jämfört med

skogsbruk

1.1.1 Objekt och population

Undersökningen avser ett urval skyddade områden i Naturvårdsverkets register, vilka har beslutats och vunnit laga kraft den 31 december 2014. De områdestyper som redovisas är nationalparker, naturreservat, kulturresevat, naturvårdsområden, djur- och växtskyddsområden, naturminnen, Natura 2000-områden, vattenskyddsområden, biotopskyddsområden, skyddade älvar, nationalstadsparker samt fridlysta växt- och djurarter.

1.1.2 Variabler

- Antal
- Skyddad totalareal, landareal, vattenareal och areal sötvatten
- Naturtyp
- Typ av miljö (kulturresevat)
- Skyddad växt/djurart
- Typ av beslut
- Beslutsdatum
- Andel av befolkning inom zon
- Medelavstånd till skyddade områden
- Förvaltare
- Kostnader
- Brottsmisstankar avseende brottskod 8015
- Markägare

1.1.3 Statistiska mått

Antal, hektar, km², meter, tusentals kronor, andel i procent

1.1.4 Redovisningsgrupper

- Typ av skyddat område
- Län
- Kommun
- Land
- Naturtyp
- Kostnadsslag
- Zonavgränsning, km från skyddat område
- Typ av åtal
- Kategori markägare

1.1.5 Referenstider

Årsvis

1.2. Fullständighet

Statistiken anses fullständig.

B.2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Tillförlitligheten totalt bedöms vara god. Registret som ligger till grund för statistiken uppdateras och revideras ständigt.

2.2 Osäkerhetskällor

Uppgifterna i Naturvårdsregistret (NVR) uppdateras och förbättras kontinuerligt. Ibland revideras arealer pga. förändringar i den geometriska utbredningen, exempelvis genom att en utvidgning eller ny inmätning har gjorts av objektet. Under de senaste åren har ett omfattande kvalitetsförbättringsprojekt pågått som avser gränserna för de skyddade områdena. Det har ofta medfört förändringar av objektens ytor.

Även andra uppgifter än area kan skilja sig. Områden kan t ex ha varit felaktigt klassade tidigare. Vidare ska det observeras att ett och samma område som sträcker sig över kommungräns ofta redovisas som ett område i vardera kommunen med olika objektidentitet.

Under perioden 2007-2010 baserades statistiken på de arealer som genererades automatiskt i VIC-Natur, d v s arealen baserades på den digitala gräns för det skyddade området som angavs i registret. Tidigare användes de manuella arealerna från VIC-Natur, d v s de arealer som länsstyrelserna själva hade angav. Övergången till automatiska arealer gjordes eftersom de ansågs vara av högre kvalitet. Från och med 2011 års statistik används land- och vattenarealer som automatgenereras av Statistiska centralbyrån i samband med att statistiken tas fram.

I tidsseriediagram som visar skyddad arealen per år är den redovisade arealen något generaliserad. Den baseras på den skyddade arealen inom områden vars beslut är gällande 2014-12-31 och redovisas för det år som beslutet om att bilda området togs. Det innebär att en mindre areal saknas i redovisningen och/eller redovisas från och med fel år i de fall skyddet blev gällande senare än beslutet fattades.

Områden som inte är gällande ingår inte i statistiken. När naturreservat upphävs ersätts de oftast av en annan form av skydd, t ex genom att det istället ingår i ett nytt naturreservat eller i en nationalpark. I statistiken saknas därmed arealer som har varit skyddade, men inte är det idag. Det förekommer även att den skyddade arealen saknas för några år och redovisas först från och med när beslutet om det nya området togs. I NVR finns 89 upphävda naturreservat. Av dessa omfattas 86 stycken helt eller till någon del av nya skyddade områden. Tre områden är inte skyddade idag.

För drygt 200 naturreservat har man tagit beslut om att ändra den geografiska utbredningen av det skyddade området *efter* att beslutet om bildande har tagits. Den vanligaste anledningen är att området har utökats, t ex för att inbegripa ett intilliggande naturreservat. I statistiken redovisas den nuvarande utbredningen från och med det år beslutet om att bilda området togs, även om det ursprungliga beslutet inte omfattade hela ytan. I statistiken kan det därmed finnas arealer som

redovisas som skyddade, innan de verkligen var det.

2.2.1 *Urval*

Ej aktuellt.

2.2.2 *Ramtäckning*

Ramtäckningen är god. Uppgifter om samtliga naturreservat, nationalparker, naturvårdsområden m.m. läggs in i databasen NVR.

2.2.3 *Mätning*

Följande koordinatsatta register har använts vid produktion av statistiken:

- Naturvårdsregistret (NVR) i databasen VIC-Natur
- Sveriges Natura 2000-områden
- Kontinuerlig naturtypskartering av skyddade områden (KNAS)
- Gränser för kommuner och län, hämtade från Lantmäteriets fastighetskarta. Uttag i januari 2015
- Vattenkarta, hämtad från Lantmäteriets fastighetskarta. Uttag i januari 2015. I kombination med uppgifter som definierar havsvatten, vilket har utgjort underlag till beräkning av Sveriges officiella statistik av land- och vattenarealer per kommun.
- Fastighetsregister samkört med registret över totalbefolkningen 2014-12-31
- Tätorter 2010, SCB

Uppgifter hämtas även från andra källor avseende fridlysta växter och djur, skyddade älvar, kostnader, brottsmisstankar och internationella data.

Uppgifter om nationalparker, naturreservat, naturvårdsområden, naturminnen, vattenskyddsområden, djur- och växtskyddsområden, biotopskyddsområden i jordbruksmark samt Natura 2000-områden bygger på uppgifter från Naturvårdsregistret (databasen NVR). Naturtypsfördelningen baseras på Kontinuerlig naturtypskartering av skyddade områden (KNAS).

Kompletterande uppgifter om bl.a. kulturresevat, biotopskyddsområden och kostnader hämtas direkt från ansvariga myndigheter. Data för internationell jämförelse hämtas från internetbaserade databaser.

Osäkerhet i registren beskrivs i avsnitt 2.2. Rättningar av kända fel har gjorts, varför påverkan på 2014 års statistik antas vara mycket liten.

2.2.4 *Svarsbortfall*

Ej aktuellt.

2.2.5 *Bearbetning*

Den största delen av bearbetningarna görs av SCB. Statistik som innehåller uppgifter om naturtyper samt de längre tidsserierna över skyddade områden har producerats av Metria, på uppdrag av Naturvårdsverket.

Arealer per kommun

Arealuppgifterna har beräknats av SCB i GIS-miljö. De skyddade arealerna på läns- och kommunnivå har fördelats med hjälp av digitala gränser med en noggrannhet som motsvarar skala 1:10 000. När ett område sträcker sig över kommun- eller länsgräns redovisas det som ett område i varje kommun eller län. Endast nationalpark kan sträcka sig över länsgräns. Övriga områden räknas som separat objekt om de sträcker sig över länsgräns.

Om någon del av området är mindre än 10 hektar per kommun och utgör mindre än 50 procent av hela områdets area, så är det ej medtaget i antalsuppgiften för den aktuella kommunen. Undantag görs för de områden vars totala area är mindre än 10 hektar, utan delning mot kommungräns. Då redovisas de olika delarna per kommun i antalsuppgiften, om inte ytan understiger 0,005 hektar.

Land- och vattenarealer

De skyddade områdenas totalarealer innehåller både land- och vattenytor. Vattenarealerna består av såväl insjöar och älvar som havsområden. Sötvatten/inlandsvatten särredovisas i tabellerna över skyddad natur per kommun. De skyddade områdenas fördelning i land- och vattenarealer beräknas med hjälp av en digital vattenkarta med en noggrannhet som motsvarar kartskalet 1:10 000.

Statistik över naturtyper (Tabell J)

Överlappande arealer mellan olika skyddsformer är exkluderade. Det medför att hela arealen visas för de områden som redovisas först i Tabell J, d v s nationalparker. Därefter redovisas endast den areal som ligger utanför föregående skyddstyp. Beräkningen fortsätter på samma sätt tills de sista områdena har lagts till, enligt den ordning som visas i tabellen nedan. På så sätt blir inga arealer dubbelräknade när det finns överlapp mellan olika skyddstyper.

Prioriteringsordningen mellan skyddsformerna är baserad på kännedom om hur skyddsformerna överlappar och en bedömning av hur starkt skydd respektive skyddsform ger för framför allt skogsmark.

Prioritet	Skyddstyp	Skyddad skogsmark
1	Nationalparker (NP)	Ja
2	Naturresevat (NR)	Ja, om föreskrifter finns
3	Naturvårdsområde (NVO)	Ja, om föreskrifter finns
4	Skogliga Biotopskyddsområden (SBO)	Ja
5	Övriga Biotopskyddsområden (ÖBO)	Nej
6	N2000 områden (SCI)	Ja, om tolkat som skogshabitat inom områden utpekade för sina skogliga habitat (9000-koder)
7	N2000 områden (SPA)	Nej
8	Nationalstadspark	Nej

Skyddad skogsmark

För naturresevat och naturvårdsområden används förutom yttergränsen även geografiska avgränsade delområden som saknar föreskrifter mot skogsbruk. Dessa delområden räknas inte in som skyddad skog i sammanställningarna. Majoriteten av skogsmark inom naturresevat som har skogliga naturvärden har

ett fullgott skydd. Skogsmark utan skydd ligger framför allt inom naturvårdsområden men även inom naturreservat som är skyddade av andra skäl än skogsbiologiska värden, t.ex. för friluftsliv, geologiska terrängformer eller andra naturmiljöer där skogsmaken är en mycket liten del av objektet.

I Natura Naturtypskartan (NNK) av skyddade områden karterades utbredningen av Natura 2000-habitat inom skyddade områden. Inom de Natura 2000-områden som inte har något annat skydd har vi räknat in de avgränsade skogshabitaten som skyddad skog. Skog inom andra habitat eller som inte är Natura 2000-habitat saknar skydd. Det är ovanligt att skogsmark som är utpekade som Natura 2000-habitat inte är skyddade som naturreservat eller nationalpark, då över 80 procent av habitaterna inom Natura 2000-områden ligger inom nationalparker eller naturreservat.

Omland tätort

Skyddad natur i och omkring tätorter har beräknats inom en zon på 3 kilometer från tätortsgräns. Beräkningen avser tätorter med minst 10 000 invånare.

2.2.6 *Modellantaganden*

Ej aktuellt.

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

Sker i anslutning till resultatredovisningen.

B.3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Statistiken publiceras en gång per år.

3.2 Framställningstid

Ca två personmånader.

3.3 Punktlighet

Statistiken för 2014 publicerades vid den planerade tidpunkten 22 maj 2015.

B.4 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

Registret uppdateras kontinuerligt vilket gör att siffrorna skiljer sig en del över åren beroende både på faktiska skillnader i den skyddade naturen samt på kvalitetsförbättringar i underlaget.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

Ej aktuellt.

4.3 Sammanvändbarhet med annan statistik

Ej aktuellt.

STATISTISKA CENTRALBYRÅN
Regioner och miljö
Karin Hedeklint

BESKRIVNING AV STATISTIKEN Produktkod
2015-05-22 10(11)

B.5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Resultaten från undersökningarna har presenterats i Statistiska Meddelanden serie Na 41 (fr.o.m. 1999 MI 41). Delar av resultaten finns inlagda i Statistikdatabasen på SCB. Båda publikationsformerna finns tillgängliga på SCB:s hemsida: www.scb.se. I samband med offentliggörandet av statistiken publiceras även ett pressmeddelande, vilket även det finns tillgängligt på SCB:s hemsida.

Resultaten i sammandrag har presenterats i SCB-publikationerna Markanvändningen i Sverige och Statistisk årsbok.

5.2 Presentation

I SM finns diagram, tabeller, kartor och beskrivande text.

5.3 Dokumentation

Ytterligare dokumentation efterfrågas hos producenterna.

5.4 Tillgång till primärmaterial

Kan erhållas via [Naturvårdsverket](http://naturvardsverket.se).

5.5 Upplysningstjänster

Ytterligare uppgifter kan erhållas genom producenten. Se punkt A5.